

ՆԱԻՐԱ ԽԱՉԻԲԱԲՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ Հրաչյա Աճառյանի անվան
լեզվի ինստիտուտի ավագ լաբորանտ
naira.khachibabya@edu.isec.am

ԲԱՌԵՐԻ ՄԽԱԼ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. լեզվական սխալ գործածություններ, օտարաբանություն, հայերենի բառապաշար, հարանուն բառեր, առօրյա-խոսակցական լեզու:

Ключевые слова и выражения: неправильное употребление слов, варваризмы, армянская лексика, пароним, повседневный разговорный язык.

Keywords and expressions: misuse of words, barbarisms, Armenian vocabulary, paronyms, everyday colloquial language.

ԶԼՄ-ները, հեռուստատեսությունը և համացանցն այժմ ողողված են լեզվական սխալ կիրառություններով: Մույն հոդվածում անդրադառնում ենք բառերի սխալ գործածություններին: Այս սխալները տեղի են ունենում տարբեր պատճառներով: Խ. Բաղիկյանը նշում է, որ բառերի մեծ մասի սխալ և ոչ տեղին գործածությունը բացատրվում է բառերի իմաստների ոչ ճիշտ ընկալումով և սխալ ստուգաբանությամբ¹: Հաճախ սխալ կիրառվող բառերը քիչ գործածություն ունեն, և դրանց իմաստները ճիշտ չեն գիտակցվում: Մարդիկ այդ բառերը լսում են խոսքում և տվյալ պահին ընկալում այն իմաստով, ինչպես գործածվում է: Այդպիսին է **մեղանչել** բառը: Տարիներ առաջ այն շատ հազվադեպ կիրառվող բառ էր, և մեր ակտիվ բառապաշար մտել է հեռուստատեսության միջոցով: Բավական երկար ժամանակ այն գործածվում էր լրիվ հակառակ իմաստով: Մարդկանց մեջ տպավորվել էր, որ *մեղանչել* նշանակում է *ապաշխարել*, *մեղա գալ*, մինչդեռ այն ունի լրիվ հակառակ իմաստը՝ *մեղք գործել*: Սակայն պետք է նշենք, որ այս բառի սխալ կիրառությունը բավականսակավացել է, քանի որ այս սխալի մասին հաճախ են բարձրաձայնել մասնագետները: Այսպիսի մեկ այլ սխալ է **այլևս**-ի կիրառությունը: Թե՛ հեռուստատեսությամբ և թե՛ համացանցով վերջին ժամանակներս անընդհատ լսում ենք *այլևս* բառի կիրառությունը **այսուհետ** բառի փոխարեն, մինչդեռ *այլևս* բառն ունի ժխտողական իմաստ: Այս սխալի կիրառությունն այնքան է տարածվել, որ

¹ Խ. Բաղիկյան, Ճիշտ խոսենք հայերեն, Ե., «Լույս», 2012, էջ 48:

մտահոգություն կա. եթե քայլեր չձեռնարկվեն, ապա շատ շուտով այն հնարավոր է այլևս սխալ չհամարվի:

Բառաձևերի սխալ գործածության մեկ այլ պատճառ է հարանունների ոչ ճիշտ տարբերակումը: Հայերենը հարուստ է հարանուն բառերով: Այդ բառերմիմյանց բավական նման են և հաճախ են շփոթության տեղիք տալիս: Այդ բառերի շփոթության պատճառ է նաև այն, որ դրանցիցմեկը սակավ գործածելի է, և իմաստը չի ընկալվում: Հաճախ շփոթվում են *ավանդություն-ավանդույթ, հազվադեպ-հազվագյուտ, հրավեր-հրավերք, տնօրինություն-տնօրենություն, պաշտոնական-պաշտոնական, մեղկ-մեղք* և նմանատիպ այլ բառեր: Բերենք օրինակներ.

«Սուրբ Սարգիս գորավարի տոնը Հայաստանում ընդունված է նշել ոչ միայն եկեղեցական ծեսով, աղոթքով, այլև ժողովրդական սովորույթներով, որը մեզանում նվիրական ավանդություն է», (փոխ.՝ Սուրբ Սարգիս գորավարի տոնը Հայաստանում ընդունված է նշել ոչ միայն եկեղեցական ծեսով, աղոթքով, այլև ժողովրդական սովորույթներով, որը մեզանում նվիրական ավանդույթ է): Ավանդություն ասելով հասկանում ենք ավանդազրույց, պատմություն, հնից եկած, սերնդեսերունդ փոխանցված գրուցապատում, իսկ ավանդույթ նշանակում է սովորույթ, տրադիցիա բառի հայերեն համարժեքն է²:

«Սոնա Ռուբենյանը հազվադեպ է լինում խոհանոցում, ես կասեի՝ հազվագյուտ»: Այս օրինակից կարելի է եզրակացնել, որ *հազվագյուտ* բառն ավելի հազվադեպ է նշանակում, քան *հազվադեպը*: Սրանք հոմանիշներ են, սակայն ունեն իմաստային նրբերանգներ: Հազվագյուտ նշանակում է դժվարությամբ, հազիվ գտնվող, բացառիկ, ոչ սովորական, արտակարգ³, իսկ հազվադեպ ոչ հաճախ պատահող, տեղի ունեցող, քիչ անգամ, մեծ ընդմիջումներով⁴:

«Երբ հրավերք ստացա Հայաստանից, ուրախությունից անգամ արտասվեցի»: (փոխ.՝ Երբ հրավեր ստացա Հայաստանից, ուրախությունից անգամ արտասվեցի): Հրավերքը հրավիրյալների համար կազմակերպված հացկերույթն է, խնջույքը, ուրախության սեղանը, հյուրասիրությունը, հրավիրյալների մասնակցությամբ հանդիսությունը⁵: Հրավերը հրավիրելն է.

² Հ. Գալստյան, Ճիշտը և սխալը, Ե., «Զանգակ», 2007, էջ 8:

³ Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Ե., «Հայաստան», 1976, էջ 789:

⁴ Նույն տեղում:

⁵ Հ. Գալստյան, Ճիշտը և սխալը, Ե., «Զանգակ», 2007, էջ 18:

մեկին հրավեր են ուղարկում, հրավիրում են հարսանիքի, ծնունդի, գրույցի, քննարկման և այլն⁶:

Հաճախ կապերը կիրառվում են ոչ իրենց բուն և իսկական իմաստներով: Ներկայացնենք այդպիսի մի քանի կապ:

Հետ նշանակում է միասին, հետևաբար սխալ է՝ Հայերը կովում են աղորբեջանցիների հետ (փոխ. 'Հայերը կովում են աղորբեջանցիների դեմ):

Պատճառով և շնորհիվ կապերը, *հետ և դեմ* կապերի նմանողությամբ, հաճախ են շփոթում՝ դրանք կիրառելով մեկը մյուսի փոխարեն: Հեռուստատեսությամբ հաճախ են հնչում այսպիսի արտահայտություններ. «Հայաստանն իր վատ քաղաքականության շնորհիվ ձեռք է բերել պետական մեծ պարտքեր», կամ «Սեռով պայմանավորված հղիության արհեստական ընդհատումների շնորհիվ Հայաստանում տղա-աղջիկ հարաբերակցությունը խախտված է»: Ճիշտ է ասել. «Հայաստանն իր վատ քաղաքականության պատճառով ձեռք է բերել պետական մեծ պարտք», կամ «Սեռով պայմանավորված հղիության արհեստական ընդհատումների պատճառով Հայաստանում տղա-աղջիկ հարաբերակցությունը խախտված է»: Շնորհիվ-ը դրական իմաստ ունի, իսկ պատճառով-ը հետևանքի հիմնավորումն է:

Հանձին և հանձինս կապերն առօրյա խոսքում միշտ չէ, որ տարբերակվում են: Մինչդեռ պետք է նշենք, որ հանձին կապը գործածվում է եզակի գոյականների հետ, իսկ հանձինս-ը՝ հոգնակիների հետ: «Հանձինքեզ՝ ես լավ բարեկամ ունեմ», «Հանձինս ձեզ՝ ես լավ բարեկամներ ունեմ»:

Խոսակցական լեզվում առավել շատ են հանդիպում բայի դիմավոր, եղանակային ձևերի յուրահատուկ կիրառությունները:

Բաղադրյալ ստորոգյալում իբրև հանգույց կիրառվում է ա-ն, ինչպես՝ *մարդ ա, երկար ա, կարմիր ա, պետք ա*, այդպես նաև պարզ ստորոգյալի դեպքում է օժանդակ բայի փոխարեն օգործածվում է ա-ն, ինչպես՝ *գրում ա, ուտում ա, գալիս ա* և այլն:

Բայերի կիրառման ժամանակ նույնպես երկար ձևերի փոխարեն նախապատվություն են տալիս կարճ ձևերին, ինչպես՝ *ասի (փոխ. 'ասացի), երգի (փոխ. 'երգեցի)* և այլն: Մակայն հակառակ երևույթն է նկատվում պատճառական *ացն, եցն, ցն* ածանց ունեցող բառերի անցյալ կատարյալի կազմության ժամանակ: Հաճախ կիրառվում են *մոտեցրեցի, հեռացրեցի* սխալ, երկար ձևերը *մոտեցրի, հեռացրի* կարճ, ճիշտ ձևերի փոխարեն:

⁶ Նույն տեղում:

Բաղադրյալ ստորոգյալը ժխտական երրորդ դեմքում ստանում է *չի* հանգույցը, ինչպես՝ *ուսանող չի (փոխ.՝ ուսանող չէ), աղքատ չի (փոխ.՝ աղքատ չէ), պետք չի (փոխ.՝ պետք չէ)* և այլն:

Որպես կանոն *է* խոնարհման պարզև *ա*, *է* խոնարհման սուկածանցավոր բայերի հրամայական եղանակի եզակին (նաև արգելականը) կազմվում է *-ի* վերջավորությամբ՝ փոխարենը *-իր* վերջավորության, ինչպես՝ *գրի՛ (փոխ.՝ գրի՛ր, մի՛ գրիր), երգի՛ (փոխ.՝ երգի՛ր, մի՛ երգիր), թռի՛ (փոխ.՝ թռի՛ր, մի՛ թռիր), հեռացի՛ (փոխ.՝ հեռացի՛ր, մի՛ հեռացիր)* և այլն:

Առօրյա-խոսակցական լեզվում շատ տարածված են *կարող* ածականի և *եմ* օժանդակ բայի համատեղ գործածության հետևյալ ձևերը՝ *կարամ, կարաս, կարա*, փոխարենը՝ *կարող եմ, կարող ես, կարող է*: Մի հայտնի կազմակերպություն փորձել էր սոցիալական գովազդ իրականացնել և դիմել էր բառախաղի: Ընկերության անվանումը *Կարաս* է, և գովազդում *կարաս* բառն օգտագործվել է կարողանալ իմաստով. *Դու կարաս լինես երջանիկ: Դու կարաս պատվիրես առաքում: Դու կարաս հաղթես կորոնավիրուսին: Դու կարաս ստեղծես ամուր ընտանիք: Դու կարաս հաջողես քո երկրում... Հասկանալի է, որ ընկերությունը իր անվան համար է *կարող ես*-ի փոխարեն օգտագործել *կարաս* ձևը: Սակայն չի կարելի գովազդի և բառախաղի պատճառով աղավաղել լեզուն: Բացի այդ՝ այս նախադասություններում առկա է նաև մեկ այլ ցայտուն սխալ: Կարող ես ստորոգյալը պահանջում է անորոշ դերբայով լրացում. *Դու կարաս (կարող ես) լինել երջանիկ: Դու կարաս (կարող ես) պատվիրել առաքում: Դու կարաս (կարող ես) հաղթել կորոնավիրուսին: Դու կարաս (կարող ես) ստեղծել ամուր ընտանիք: Դու կարաս (կարող ես) հաջողել քո երկրում...**

Շատ սխալներ ենք հանդիպում բայական *վ* ածանցի կիրառությունների դեպքում: Գիտենք, որ *վ* ածանցն ավելանում է ներգործական սեռի բայերին և հիմնականում այդ բայերը դարձնում է կրավորական սեռի, ինչպես՝ *սիրել-սիրվել, ծեծել-ծեծվել*: Երբեմն այս *վ* ածանցն ավելացնում են չեզոք սեռի բայերին, օրինակ՝ *տուժվել (փոխ.՝ տուժել), վիճվել (փոխ.՝ վիճել), համաձայնվել (փոխ.՝ համաձայնել), տեսնվել* (գործածվում է հանդիպել բայի փոխարեն, *կհանդիպենք-կտեսնվենք*) և այլն: Հանդիպում են նաև այնպիսի բայեր, որոնք, թեև ներգործական սեռի են, այնուամենայնիվ չեն ստանում *վ* ածանց, իսկ եթե ստանում են, ապա իմաստային նոր և գործածական կիրառություն են ձեռք բերում: Բերենք օրինակներ.

«Երևանում թափառող շների կողմից կծվելու դեպքերն աճել են»,
«Ժամն է օր առաջ լուրջ վերաբերվել վարակի տարածման վտանգին» (փոխ.),
«Ժամն է օր առաջ լուրջ վերաբերվել վարակի տարածման վտանգին):

Առաջին օրինակում հանդիպած *կծվել*-ը հայերեն չէ, իսկ երկրորդ օրինակում վերաբերելը սխալ է, քանի որ մարդը կամ մարդիկ վերաբերվում են, իսկ վերաբերում է առարկան կամ իրողությունը (*Խնդիրը վերաբերում է Հայաստանի տնտեսությանը*):

Հանդիպում են նաև անորոշ դերբայի սխալ կազմություններ, ինչպես՝ *թռնել, փախնել, կպնել, կապնվել, խաբնվել* և այլն: Առաջին երեք օրինակները շատ մեծ տարածում ունեն, և հնարավոր է, որ ապագայում համարվեն ընդունելի ձևեր *թռչել, փախչել, կպչել* ձևերի փոխարեն: Ինչ վերաբերում է *կապնվել* և *խաբնվել* օրինակներին, ապա սրանք ընդունելի ձևեր դառնալու միտում չունեն:

Օտարաբանություններ օգտագործում են, առանց բացատրության, բոլոր բնագավառներում տարբեր զբաղմունքի տեր մարդիկ: Դրա պատճառներից մեկն այն է, որ այդ բառերը մեծ մասամբ կենցաղային են և կազմում են մեր առօրյա-խոսակցական բառապաշարի անբաժանելի մասը: Մարդիկ հաճախ օգտագործում են օտարաբանություններ՝ չնայած նրան, որ գիտեն դրանց հայերեն տարբերակները: Դա կատարվում է հիմնականում սովորության թելադրանքով, կամ այդ գրական տարբերակներն այնքան քիչ տարածում ունեն, որ օգտագործելիս խոսքին անբնականություն են հաղորդում: Լեզվական սխալ կիրառություններ լինում են նաև օտար լեզուներից կատարված պատճենումների հետևանքով, երբ տվյալ իրողությունը հատուկ չէ մեր լեզվին, օրինակ՝ *ակնոցներ հագնել / կրել, կիսվել մեկի հետ նորությամբ*: Ի համեմատություն առօրյա-խոսակցական լեզվի՝ ՋԼՄ-ներում, գովազդային պաստառների վրա օտարաբանություններ քիչ են հանդիպում, և դրանք հիմնականում այն բառերն են, որոնք լայն տարածում ունեն, համարվում են միջազգային բառեր, իսկ հայերեն համարժեքները այնքան քիչ են գործածվում, որ գրեթե անհասկանալի են հանրությանը: Համացանցով կարող ենք անընդհատ կարդալ հետևյալ արտահայտությունները՝ *կրեատիվ տուն, կրեատիվ նվերներ, կրեատիվ հումոր, կրեատիվ արհեստանոց* և այլն: Հանդիպում է նաև *ստանդարտից դուրս-կրեատիվ* հոմանշային գույգը: Հայերենում կա այս բառի համարժեքը՝ *ստեղծարար*: Այդպիսի մեկ այլ բառ է *մոտիվացիան*, որը նույնպես շատ մեծ տարածում ունի, այն Աշոտ Հայրապետյանի բառարանում բացատրվում է այսպես՝ *պատճառ, դրդապատճառ, շարժառիթ*⁷: Սակայն պետք է փաստենք, որ այս երկու բառերի հայերեն համարժեքներն էլ լիարժեք չեն կարողանում բացատրել իրողությունը, այդ

⁷ Ա. Հայրապետյան, Օտար բառերի բառարան, Ե., Հեղինակային հրատարակություն, 2011, էջ 375:

իսկ պատճառով չի ստացվում ամբողջովին ազատվել այս օտարաբանություններից:

Հանդիպում են նաև օտարաբանությունների այնպիսի կիրառություններ, որոնց հայերեն համարժեքները բավական հաջող են և արդեն տարածված ձևեր են. այդպիսի օրինակ է *տենդենցը*, որի հայերեն համարժեքը *միտումն* է: Հաճախ լեզվակիրները օտար լեզվի բառերն են փորձում հայերեն դարձնել, ավելացնում են վերջավորություններ կամ ածանցներ և նոր բառեր ստեղծում, այսպես, օրինակ՝ *պլաստիկական, լայքել (հավանել), կալորիստ (ներկող), ֆուլու անել (հետևել)*: Բերենք օրինակներ համացանցից. «*Պլաստիկական պայուսակներն ու կոշիկները արդեն մի քանի սեզոն է՝ թրենդներից մեկն են*», «*Ամենից շատ լայքեր ստացող օգտատերը կստանա մրցանակ*», «*Անհրաժեշտ է լավ կալորիստ, մազերի ճիշտ գույնը ստանալու համար*», «*Ֆուլու արեք և նորություններին տեղեկացեք առաջինը*»:

Տարածված են նաև *բառաձևերի* աղավաղումներ: Հ. Գալստյանը նշում է, որ բառաձևի աղավաղումներն, ըստ տարածվածության աստիճանի, լինում են անհատական և ընդհանրական, ապա ավելացնում, որ լեզվական ամեն մի շեղում ի վերջո սկսվում է առանձին մարդկանցից և հետո միայն, խոսողների ավելի ու ավելի լայն շրջանակներ ընդարձակելով, դառնում ընդհանրական⁸: Մեր աշխատանքում անդրադառնում ենք այն սխալ բառաձևերին, որոնք արդեն ընդհանրական են դարձել: Այդպիսի օրինակներ են *կանանցի, բարձրունք, ավելնորդ* և այլն: Շատ են հանդիպում *կանանցի զարդեր (փոխ. կանացի զարդեր), կանանցի հագուստ (փոխ. կանացի հագուստ), գրավել բարձրունքը (գրավել բարձունքը), ռազմավարական բարձրունք (փոխ. ռազմավարական բարձունք)* արտահայտությունները: Այս սխալների պատճառ է լինում չիմացությունը, *բարձունք* բառը սխալ են գործածում *բարձր* հիմքի պատճառով:

Սխալ բառաձևեր ստեղծվում են նաև դրափոխության հնչյունների դիրքի տեղափոխության հետևանքով՝ *անայի-ալանի, բանայի-բալանի* և այլն:

Հաճախ հանդիպում են հնչյունների կորուստների և հավելադրումների օրինակներ: Բնչպես գիտենք, *տասը* և *ինը* թվականները չեն գործածվում առանց հոդի, սակայն շատ են հանդիպում այնպիսի դեպքեր, երբ հոդ չի կիրառվել, սրանց գուցահեռ *յոթ* և *ութ* թվականները գործածում են հոդով (*յոթը, ութը*), մինչդեռ ճիշտը առանց հոդի է:

⁸ Հ. Գալստյան, Ճիշտը և սխալը, «Զանգակ», Ե., 2007, էջ 33:

Շատ տարածված է *առայժմ* բառի՝ *ս* հոդով կիրառությունը՝ *առայժմ*, որը նույնպես սխալ է՝ «*Առայժմս իրավիճակը հսկվում է մեր կողմից*», «*Առայժմս իմ ձայնը կլսեք*» (փոխ.՝ *Առայժմ իմ ձայնը կլսեք*), (*Առայժմ իրավիճակը հսկվում է մեր կողմից*): Նմանապես նաև *տեսակ* բառի սխալ գործածությունն է *տեսակի* բառաձևը՝ «*Յանկացած տեսակի տպիչ սարքերի լիցքավորում, վերանորոգում*» (փոխ.՝ *Յանկացած տեսակ տպիչ սարքերի լիցքավորում, վերանորոգում*), «*Ամեն տեսակի դեկորներ*» (փոխ.՝ *Ամեն տեսակ դեկորներ*):

Ութսուն թվականը *յոթանասունի* ազդեցությամբ գործածվում է *ութանասուն* ձևով, այդպես նաև *սեպտեմբերը հոկտեմբերի* ազդեցությամբ ասում են *սեկտեմբեր*:

Շատ մեծ տարածում ունեն հոդակապին առնչվող բառերի սխալ գործածությունները: Ամեն քայլափոխի կարող ենք տեսնել գովազդային ցուցանակներ և համացանցային հայտարարություններ, որտեղ նշված են *օրեկան* (փոխ՝ *օրական*), *ամսեկան* (փոխ՝ *ամսական*), *տարեկետում* (փոխ՝ *տարեկետում*), *անձեռնամխելի* (փոխ՝ *անձեռնմխելի*), *մտահաղացում* (փոխ՝ *մտահղացում*) բառերը: *Տարեկանի* նմանողությամբ կազմվում են *օրեկան*, *ամսեկան*, *տարեկետում* բառաձևերը, որոնք սխալ են: *Տարեկան* (*տարի+ական*) բառում գործում *ի+ա>ե* հնչյունափոխությունը, իսկ *օր* և *ամիս* բառերում չկա *-ի* վերջնահնչյուն, հետևաբար *-ական* վերջածանցը մնում է անփոփոխ: Այդպես նաև *տարեկետում* բառի սխալ ստուգաբանության հետևանքով արտասանում են *տարեկետում* (*տարի+ա+կետում*), մինչդեռ այդ բառը *տարի* բառի հետ ոչ մի կապ չունի. այն կազմված է *տար(տարբեր)* և *կետ* մասերից, որտեղ *տար* նախածանցը նշանակում է *դուրս*: Մյուս օրինակներում ավելորդ *ա* հոդակապ է ավելացվել:

Ամփոփելով նշենք, որ մեր լեզվում քիչ չեն հանդիպում բառերի սխալ գործածությունների օրինակներ, որոնց տարածմանը նպաստում են և՛ զանգվածային լրատվական միջոցները, և՛ համացանցը և՛ թե հեռուստատեսությունը: Այս սխալները հիմնականում հանդիպում են առօրյա-խոսակցական լեզվում, բայց երբեմն էլ պատահում է հակառակը. ԶԼՄ-ների, համացանցի, հեռուստատեսության լեզվական սխալ կիրառությունները ներմուծվում են առօրյա-խոսակցական լեզու: Հայերենը հարուստ է հարանուն բառերով: Այս բառերի իմաստների ոչ ճիշտ տարբերակումն էլ հաճախ պատճառ է դառնում բառերի սխալ կիրառության: Շատ են հանդիպում նաև օտար բառերի կիրառություններ հայերեն ընդունելի և գործուն համարժեքների փոխարեն, չեզոք սեռի բայերի՝ վ բայական ածանցով կիրառություններ, բայերի եղանակա-

ծամանակային ձևերի սխալ կազմություններ: Հաճախ բառերը գործածվում են լրիվ հակառակ իմաստներով (այլևս, մեղանչել և այլն):

Նաիրա Խաչիբաբյան

Բառերի սխալ գործածություններն արդի հայերենում
Ամփոփում

Մեր լեզվում շատ են լեզվական սխալ գործածությունները, որոնց տարածմանը նպաստում են և՛ զանգվածային լրատվական միջոցները, և՛ համացանցը և՛ թե հեռուստատեսությունը: Այս սխալները հիմնականում հանդիպում են առօրյա-խոսակցական լեզվում, բայց երբեմն էլ պատահում է հակառակը. ՋԼՄ-ների, համացանցի, հեռուստատեսության լեզվական սխալ կիրառությունները ներմուծվում են առօրյա-խոսակցական լեզու: Հայերենը հարուստ է հարանուն բառերով: Այս բառերի իմաստների ոչ ճիշտ տարբերակումն էլ հաճախ պատճառ է դառնում բառերի սխալ կիրառության: Շատ են հանդիպում նաև օտար բառերի կիրառություններ հայերեն ընդունելի և գործուն համարժեքների փոխարեն, չեզոք սեռի բայերի՝ վ բայական ածանցով կիրառություններ, բայերի եղանակաժամանակային ձևերի սխալ կազմություններ: Հաճախ բառերը գործածվում են լրիվ հակառակ իմաստներով (այլևս, մեղանչել և այլն): Մերուսումնասիրության ընթացքում դուրս ենք գրել և խմբավորել օրինակներ ՋԼՄ-ներից, համացանցից, հեռուստատեսությունից, ինչպես նաև քաղաքում փակցված գովազդային պաստառներից: Սխալ ձևերին զուգահեռներ կայացնում ենք նաև դրանց ճիշտ և հանձնարարելի տարբերակները:

Наира Хачибабян

Неправильное употребление слов в современном армянском языке
Резюме

В нашем языке много неправильно употребляемых слов, которые пропагандируются как средствами массовой информации, так и Интернетом и телевидением. Эти ошибки в основном встречаются в повседневном разговорном языке, но иногда происходит и обратное: неправильное употребление языка СМИ, Интернета и телевидения входит в повседневный разговорный язык. Армянский язык богат паронимами. Неправильная интерпретация значений этих слов часто приводит к неправильному употреблению слов. Вместо приемлемых и активных армянских эквивалентов также часто используются иностранные слова, применение глаголов нейтрального рода с глагольным интерфиксом «վ», неправильное

образование глагольных форм и времен. Часто слова употребляются в совершенно противоположном значении («այլլս» больше нет, «մեղանչել» грешить и т.д.). В нашем исследовании мы выявили и сгруппировали примеры из СМИ, Интернета, телевидения и плакатов в городе. Наряду с неправильными формами мы также приводим их правильные и рекомендуемые варианты.

Naira Khachibabayan

Misuse of Words in Modern Armenian Language

Summary

There are many incorrectly used words in our language that are promoted by both the mass media, the Internet and television. These errors mostly occur in everyday conversational language, but sometimes the opposite happens: the incorrect usages of the language of the media, the Internet, and television are included in the everyday spoken language. Armenian is rich in paronyms. Misinterpretation of the meanings of these words often leads to misuse of words. Instead of acceptable and active Armenian equivalents, there are also many uses of foreign words, applications of neutral gender verbs with verb interfix “վ”, the incorrect formation of verb forms and tenses. Often words are used in the complete opposite meaning (“այլլս” no more, “մեղանչել” to sin, etc.). In our research, we identified and grouped examples from mass media, the Internet, television, and posters in the city. Along with the wrong forms we also present their correct and recommended versions.

Խմբագրություն է ուղարկվել 03.12.2022թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 18.12.2022թ.

Տպագրության է հանձնարարվել 07.06.2022թ.